

Jiří Mikeska

Narozen 3. března 1959 v Ostravě-Zábřehu.

Studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze (1974-1978) a na

Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Jana Smetany (1978-1984).

V letech 1988-1990 působil jako asistent na Akademii výtvarných umění v Praze. Náleží ke generaci vstupující na českou uměleckou scénu kolem

poloviny 80. let minulého století, kdy se naše prostředí otvíralo novým

proudům současného světového umění. Je členem skupiny CORPORA S.

Od roku 1988 vystavuje doma i v zahraničí (Příbram, Praha, Brno, Kutná Hora, Paříž, Genève, Montpellier a další).

V roce 1991 tvořil na rezidenčním pobytu v Sighartingu v Rakousku a v roce 1996 v Saint Mathieu de Treviersu ve Francii.

Zúčastnil se symposií v Kaunas v Litvě (1997) a v Bukové u Příbrami (2005).

Je zastoupen ve sbírkách: Národní galerie v Praze, Alšova jihočeská galerie

v Hluboké nad Vltavou, Česká národní banka, Fondation Samuel Buffat.

Věnuje se malbě, grafice, kresbě, dřevěným objektům a práci v architektuře.

Od roku 1983 žije a tvoří v Bukové u Příbrami a v Praze.

Dobu, kdy Jiří Mikeska prožíval a končil svá akademická studia vyznačoval v evropském i českém prostředí jeden z prudkých návratů malby, příznačně charakterizovaný jako „hlad po obrazech“. Ten zasáhl v polovině osmdesátých let i u nás tehdy nastupující mladou generaci umělců.

Mikeskova tvorba té doby ho ukazuje jako umělce nadaného velkou schopností ovládnout plochu obrazu promyšlenou malířskou stavbou. Rané obrazy uvolňují gesto v masivních monochromních strukturách vizí přírodního dění. To však není viděno v popisném výseku, ale spíše jako oslava tajemných sil, jejichž mohutnost jen tušíme. Toto základní směřování rozvíjí Jiří Mikeska v další tvorbě, do níž vstupuje časem barva. Barva nikoliv nesmělá, ale burčující a atakující. Nepřichází zvnějšku jako dodatečná, ale je tu jako základní stavební materie. Zřetelněji se prosazuje příroda ve své věcnosti z blízka nahlížených krajinotvorných detailů, nikoliv jako krajinářské panorama. Příroda se tak neukazuje jako souhrn předmětů poskytovaných k užívání jinému, oddělenému světu člověka, ale jako manifestace nerozdělitelné jediné plodivé mohutnosti.

V následující tvorbě vstupuje do obrazů Jiřího Mikesky další prvek. Do tvarové rozbujelosti organických struktur proniká konstruovaný geometrický tvar jako znamení vědomého úmyslu, jako znamení racionálního organizujícího řádu. Tento racionální řád ovšem není v základě odlišný od řádu živé přírody, jen se nám jím příroda vyjevuje jinak, než jen jako prožívaný krajinný prostor a vegetace.

Nyní po čase se Jiří Mikeska naplno vrátil k tomu, co pociťuje jako to nejdůležitější pro svou tvorbu, totiž k malbě, k závěsnému obrazu. Tedy k tomu, co svět moderního i současného umění takřka periodicky označuje za mrtvé, neschopné nést soudobé významy a co se přesto v mnoha podobách neustále vrací.

V Mikeskově tvorbě se dnes malba objevuje jako to, co je schopno zprostředkovávat obraz žitého světa, ne jako souhrn a součet povědomých, ba známých jednotlivin a podob, nebo sled mnohokrát vyprávěných nepřekvapivých příběhů, ale jako celistvost oslovující svou tajemností.

Nejnovější obrazy ještě zřetelněji manifestují přesvědčení, že fyzický akt malby je tou situací, kdy je umělcem dáno zahlédnout cosi podstatného o určení i svobodě lidské bytosti. Malba se jeví jako ryze osobní rozhodnutí, plná ryze osobní odpovědnost. A to jak autora, tak diváka. Žádá si však plnou otevřenost a spolehnutí. Ne nadarmo dnes autor podotýká, že přítomné obrazy jsou „...psychická a fyzická práce bez použití digitálních technologií“. Při jejich užití totiž člověk není nikdy úplně sám. Vždy je tu intelekt a vůle toho, kdo stvořil program, se kterým se pracuje. Ovšem i Jiří Mikeska již prokázal, že je s digitálními technologiemi schopen svrchovaně výtvarně pracovat, nikoliv však jen proto, že to „doba“ žádá.

Pro toho, kdo alespoň zběžně sledoval tvorbu Jiřího Mikesky, jsou i nové obrazy identifikovatelné. Jako by v nich malíř docházel k nové syntéze, nové sumarizaci dosavadních zkušeností nejen ryze uměleckých. Stále se tu dominantně projevuje malířův těsný kontakt s přírodou jako nespoutaným a vposledku neuchopitelným procesem, těsný kontakt s přírodou jako mnohotvarým jevem, vizuální senzací, a zároveň neoddelitelně s přírodou jako člověka přesahující mocí. A konečně s přírodou, v jejímž slovním základě se skrývá porozumění přírodě jako bytí.

V přesné definovanosti zvládnutého komplikovaného obrazového prostoru, o němž nelze s jistotou tvrdit, že je jen trojdimenzionální a jenž je vždy ve velmi dynamickém pohybu, lze nejen zahlédnout zisky předchozí „geometrické“ autorovy etapy, ale i vzdálené, nicméně zřetelné echo hlubší domácí malířské tradice až kamsi k nástrojným freskám českého baroku. Mikeskovy nové obrazy vznikající vskutku jakoby „al fresco“ pracují dnes s barvou jako světlem, nikoliv jako dříve s barvou jako hmotou. Nejsou ovšem barokním hagiografickým příběhem nebo hádankou pro ikonology. Jsou ale jistě obrazem světa, který se člověku nedává jako na dlani, světa, který není přehlédnutelný z jednoho místa, jedinou interpretací. Jsou obrazem světa, který však stojí za tázání, za odkrývání. A malba tak činí, pokud se jí předem nekladou meze.

Ivan Neumann

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 31.3. do 5.5.2010

Tento projekt je realizován za finanční podpory statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Dívejte se, 2008, olej na plátně, 205 x 185 cm